

CIRKULÄR 14:15

Ekonomi och styrning
Ekonomisk analys
Signild Östgren m.fl.
EJ

Kommunstyrelsen
Ekonomi/finans
Personalfrågor
Funktionshinderområdet
Äldreomsorg
Invandrar- och flyktingfrågor
Arbetsmarknad
Barnomsorg och utbildning
Plan- och stadsbyggnad
Miljö- och naturskydd

Vårpropositionen för år 2014

Den 9 april presenterade regeringen 2014 års vårproposition (2013/14:100). Vi sammanfattar de förslag inom olika områden som berör kommunerna åren 2014–2018. Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) egna kommentarer skrivs i *kursiv* stil.

Den ekonomiska vårpropositionen syftar till att ange politikens inriktning på medellång och lång sikt. I enlighet med riksdagens uttalande presenteras normalt inga nya reformer i den ekonomiska vårpropositionen utan budgetarbetet koncentreras till budgetpropositionen. Dock görs ett undantag i denna vårproposition genom en satsning på kunskap för stärkt arbetskraft:

- För att barngrupperna ska kunna ha lämplig storlek tillför regeringen 125 miljoner per år under perioden 2015–2017 som riktat statsbidrag.
- Ett lågstadielyft aviseras om 2 miljarder per år för att satsa på högre kvalitet i elevernas utbildning.
- En utredning har tillsatts för att föreslå en tioårig grundskola från år 2017.
- Utökad undervisningstid för nyanlända elever beräknas kosta 240 miljoner per år.
- En särskild ersättning införs för sfi till nyanlända, som beräknas kosta 50 miljoner.
- Specialinriktade utbildningssatsningar görs också på området skola, vård och omsorg.

Förbundet anser att besked om reformer och förändringar bör ligga i vårpropositionen för att kommunsektorns planeringsförutsättningar ska underlättas.

Innehållsförteckning

Ekonomi	3
Skatteunderlaget	5
Kommunalekonomisk utjämning	6
Barn och utbildning	6
Migration och Integration.....	8
Äldreomsorg.....	9
Miljö och energi	9
Samhällsplanering och bostadsbyggande	10
Medfinansiering och förskottering av statlig transportinfrastruktur	11
Arbetsgivarfrågor.....	11
Arbetsmarknad.....	12

Ekonomi

Den makroekonomiska utvecklingen

Regeringens bedömning över den makroekonomiska utvecklingen i vårpropositionen är tämligen oförändrad jämfört med den bild som visades i budgetpropositionen i höstas. Tillväxten år 2013 är något starkare, på grund av den starka BNP-siffran som kom över fjärde kvartalet. Tillväxtprognosen år 2015 är däremot någontiondelar svagare.

Det senaste årets internationella konjunkturedgång har slagit hårt mot den svenska ekonomin. Men under andra halvåret 2013 ser det ut som att den ekonomiska återhämtningen inletts i Europa och i USA. Indikatorer över förtroende som ex. inköschefsindex ligger på en hyfsat hög nivå. Konjunkturåterhämtningen i de avancerade ekonomierna väntas därför fortsätta under 2014 och 2015. En expansiv penningpolitik och minskande finanspolitiska åtstramningar ger också bidrag till den internationella tillväxten.

En starkare internationell utveckling och en ökad tillförsikt hos svenska företag och hushåll leder till att BNP kan öka med 2,7 procent år 2014 resp. 3,3 procent år 2015. Hushållen har förhållandevis goda förutsättningar med en hög sparkvot och får dessutom extra stimulans via jobbskatteavdraget 2014. Hushållen svarar för en betydande del av efterfrågeökningen, men även investeringar och exporten ökar en del framförallt 2015. Den offentliga konsumtionen i synnerhet den kommunala visar en modest ökning enligt regeringens bedömning.

Regeringens prognos ligger väl i linje med Konjunkturinstitutets och förbundets bedömningar, förutom när det gäller kommunal konsumtion(se nedan).

Tabell 1. BNP, prognos 2013–2018

Procentuell volymförändring

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Hushållens konsumtion	2,0	2,6	3,7	3,4	2,8	2,5
Offentlig konsumtion	2,0	1,0	0,6	0,9	0,3	0,2
Fasta bruttoinvesteringar	-1,3	4,7	7,4	6,5	4,5	4,2
Lager*	0,2	0,1	-0,1	0,0	0,0	0,0
Export	-0,9	3,5	5,5	6,5	5,7	5,4
Import	-1,2	3,4	6,3	6,7	6,0	5,7
BNP	1,5	2,7	3,3	3,5	2,5	2,3
BNP kalenderkorr.	1,5	2,8	3,0	3,2	2,7	2,4
Kommunal konsumtion	1,4	0,7	1,2	1,6	0,9	0,7

*Bidrag till BNP-tillväxten.

Källa: 2014 års vårproposition.

Regeringen gör även i vanlig ordning en prognos på medellång sikt. Bedömningen över perioden 2016–2018 är ingen regelrätt prognos utan mer av en räknekalkyl, som bygger på en analys av ekonomins resursutnyttjande och att ekonomin går mot ett jämviktsläge. Utifrån att ekonomin befinner sig långt ifrån fullt resursutnyttjande finns det utrymme för en hög tillväxt. Denna metod är den gängse i ekonomiska framskrivningar. Den stora svårigheten är att bedöma vad den potentiella

produktionen är, dvs. vilken produktion som är förenlig med stabila priser. Avgörande för denna analys är arbetskraftens storlek, arbetsmarknadens funktion och produktiviteten. Olika bedömare kan göra olika värderingar.

Jämfört med i höstas har det skett en nedrevidering av det potentiella resursutnyttjandet på grund av att statistik för 2011–2013 visar på svagare produktivitet. En ”allt annat lika” svagare produktivitet leder till en lägre potentiell produktion. Detta medför att ökningen i BNP för perioden 2016–2018 blir något lägre än vad som presenterades i budgetpropositionen.

Enligt regeringen skapar det låga resursutnyttjandet i ekonomin och den starka disponibelinkomstutvecklingen tillsammans med en internationell återhämtning förutsättningar för att den relativt starka utvecklingen av BNP ska vara möjlig. I annan riktning verkar en bild av vår i grunden hårt skuldsatta omvärld. Men den lägre potentiella produktionen leder till att tillväxtförutsättningarna revideras ned något under kalkylperioden 2016–2018 jämfört med föregående kalkyl.

Arbetslösheten väntas sjunka en del då sysselsättningen beräknas öka snabbare än arbetskraften. Regeringens prognos är att arbetslösheten blir 7,7 procent av arbetskraften i år. Nedgången fortsätter ner mot 5,9 procent år 2018 enligt kalkylen. Tidigare har regeringen pekat på att sysselsättningen med tanke på den svaga konjunkturen utvecklats förhållandevis väl och en förklaring till att den höga arbetslösheten bestått är att arbetskraften ökat starkt. Men nu ser det ut som att den starka tillväxten i arbetskraften dämpas.

Löne- och prisökningarna blir måttliga. Timlöneökningarna ligger under 3 procent såväl 2014 som 2015. Därefter går timlönerna mot 3,5 procent. Den låga inflationen kommer kvarstå mätt som KPIF (justerat för ränteförändringar), medan KPI ökar framöver i och med att räntan höjs vartefter återhämtningen sker i ekonomin.

Regeringens prognos för kommunal konsumtion visar en ökning med i snitt 1 procent per år fram till och med år 2018. Resultatet i kommunala sektorn väntas vara positivt varje år och landar år 2018 på 14 miljarder kronor. Detta är en betydligt svagare konsumtionsutveckling än vad förbundet förutser. Förklaringen är att regeringens beräkningar utgår från att kommuner och landsting anpassar sina kostnader för att åtminstone klara balanskravet. Regeringens prognos är baserad på beslutad politik och det innebär bland annat oförändrade skattesatser. Därmed styrs den kommunala konsumtionen av intäktsutvecklingen utan beaktande av demografiskt tryck och förväntningar om standardhöjningar.

Förbundet menar att denna bild inte är realistisk. Att kommunala konsumtionen skulle öka med mindre än vad som krävs av demografiska förändringar, bland annat ökat antal barn i grundskoleålder, samtidigt som skatteunderlaget växer kraftigt under närmaste åren är osannolikt.

**Tabell 2. Sammanfattningstabell över regeringens prognos i vårpropositionen
Procentuell förändring om inte annat anges, prognos 2014–2018**

	2014	2015	2016	2017	2018
BNP ¹	2,8	3,03	3,2	2,7	2,4
Arbetade timmar ¹	1,4	1,2	1,2	1,1	0,8
Arbetslöshet ²	7,7	7,3	6,7	6,3	5,9
BNP-gap ³	-2,4	-1,5	-0,5	-0,2	0
Timlöner ⁴	2,7	2,9	3,2	3,4	3,5
KPI	0,2	1,6	2,5	2,8	2,9
Finansiellt sparande i off. sektor ⁵	-1,6	-0,3	0,0	0,7	1,2
Konsoliderad bruttoskuld ⁵	41,3	39,7	37,3	34,8	31,7

¹Kalenderkorrigerade. ²Procent av arbetskraften. ³Procent av potentiell BNP. ⁴Konjunkturlönestatistiken.

⁵Andel av BNP.

Källa: 2014 års vårproposition.

Finanspolitiken är stimulerande i år vilket är välmotiverat utifrån konjunkturläget. Men därefter finns enligt finansministern inte utrymme eller behov för finanspolitisk stimulans. När ekonomin stärks så avtar behovet av ekonomisk stimulans och politiken ska då inriktas på att vända underskottet. Överskottsmålet ska bestå och inte förändras. Målet 1 procent i överskott ska vara uppnått år 2018. Anders Borg menar att ”Arbetslösheten bekämpas med ordning och reda i offentliga finanser”.

Finansminister Borg trycker på att i en osäker omvärld är skyddsvallar i form av en god ordning i offentlig ekonomi helt nödvändigt. Samtidigt är de svenska statsfinanserna i bra skick och statsskulden i förhållande till BNP ligger kvar på en i internationellt perspektiv mycket låg nivå.

Frågor om Ekonomi kan ställas till Siv Stjernborg tfn 08-452 77 51 eller Bo Lege-rius tfn 08-452 77 34, avdelningen för ekonomi och styrning.

Skatteunderlaget

Regeringens bedömning är att skatteunderlaget kommer att växa relativt bra fram till år 2017, framförallt under senare delen av perioden. En betydligt ljusare syn på utvecklingen av arbetade timmar under 2014 än den SKL redovisade i februari drar upp skatteunderlagstillväxten innevarande år. Effekten motverkas dock delvis av att regeringens räknar med mindre ökning av pensionsinkomsterna än SKL. Även 2017 visar regeringens prognos starkare skatteunderlagstillväxt än SKL:s. I detta fall förklaras skillnaden främst av att pensionsinkomsterna utvecklas mer positivt i regeringens bedömning.

De reformförslag som regeringen aviserar i vårpropositionen finansieras till viss del genom en minskad avdragsrätt för pensionssparande år 2015 och ett slopande av denna avdragsrätt år 2016. Effekten av detta är emellertid inte beaktad i prognosen eftersom förslagen bara är aviserade, inte beslutade.

Tabell 3. Olika skatteunderlagsprognoser
Procentuell förändring

	2013	2014	2015	2016	2017	2013–2017
Reg. apr 2014	3,6	3,5	4,3	5,2	5,2	23,7
ESV, apr 2014	3,7	3,0	4,1	4,8	4,6	21,9
SKL, feb 2014	3,5	3,1	4,3	5,2	4,8	22,8
Reg. Sep 2013	3,9	2,7	4,4	5,2	5,1	23,2

Regeringens prognos för 2013 och 2014 i september 2013 har fastställts som uppräkningsfaktorer för utbetalning av preliminär skatt.

Källa: Ekonomistyrningsverket, regeringen, Sveriges Kommuner och Landsting.

Regeringens ljusa syn på arbetade timmar förklarar också den upprevidering av skatteunderlagsprognosen för år 2014 som gjorts sedan förra höstens budgetproposition.

Frågor om Skatteunderlaget kan ställas till Bo Legerius, tfn 08-452 77 34, avdelningen för ekonomi och styrning.

Kommunalekonomisk utjämning

Nivån på det generella statsbidraget till kommuner och landsting ligger fast i enlighet med 2014 års budgetproposition.

Regeringen aviserar i denna vårproposition en satsning på mindre klasser, fler lärare och tioårig grundskola motsvarande 2,1 miljarder kronor från 2015 som föreslås öka till 3,4 miljarder kronor i permanent tillskott från 2019. Regeringen aviserar även en satsning på utökad undervisningstid i matematik med 1 timme per vecka i åk 7–9 med halvårseffekt 245 miljoner kronor 2016 och därefter helårseffekt 490 miljoner kronor. Utöver dessa satsningar inom utbildningsområdet aviseras även en satsning på högre studieresultat för nyanlända elever, bland annat genom en satsning på kunskapskartläggning för bättre årskursplacering av nyanlända motsvarande 90 miljoner kronor. Det är inte möjligt att utifrån vårpropositionen utläsa om dessa satsningar är tänkta att ske via det generella statsbidraget eller som riktade bidrag. Regeringen avser att återkomma i budgetpropositionen 2014 med förslag till ändringar av anslagen.

Att vi inte får besked i vårpropositionen om genomförande av förslag som påverkar sektorn kommande år innebär att planeringsförutsättningarna för åren 2014–2016 blir svåra att hantera.

Frågor om Kommunalekonomisk utjämning kan ställas till Derk de Beer tfn 08-452 77 42, avdelningen för ekonomi och styrning.

Barn och utbildning

Barngruppernas storlek

För att barngrupperna ska kunna ha lämplig storlek tillför regeringen 125 miljoner kronor per år under perioden 2015–2017 till det statliga stimulansbidraget för kvalitetssäkrade åtgärder i förskolan.

Ett förskolepaket föreslås

I. Förskolelyftet

För att utveckla förskolepersonalens kompetens, som tidigare inletts, utökas med inriktning på bland annat naturvetenskap och teknik samt modersmål och flerspråkighet.

II. Att utveckla förskolechefernas pedagogiska ledarskap

Genomförs åren 2015–2018.

III. Fler utbildningsplatser på förskollärautbildningen och stärkt tillsyn över förskolan från Skolinspektionen.

Dessa tre satsningar, I–III, exklusive fler utbildningsplatser är totalt 650 miljoner kronor åren 2015–2018, varav 50 miljoner år 2018 och 200 miljoner de första tre åren.

Grundskolan

Grundskolans tidiga år – "lågstadielyft"

2,3 miljarder kronor om året från år 2015 på mindre klasser, fler speciallärare och fler lärare i årskurserna F–3. 2 000 miljoner kronor av dessa är statsbidrag till kommunerna och 300 miljoner ska gå till att utöka lärarutbildningen mot förskoleklassen och grundskolans tidigare år. Målet är att det framöver ska vara fem elever färre i varje klass i grundskolans tidigare år.

Införandet av tioårig grundskola inklusive förlängd skolplikt med ett år

År 2015 70 miljoner kronor, år 2016 220 miljoner, år 2017 1 070 miljoner och 1 750 miljoner år 2018. Den tioåriga grundskolan ska införas från läsåret 2017/18. Grundskoleutredningen ska senast sommaren 2015 lämna förslag på hur tioårig grundskola med skolstart vid sex års ålder ska införas inklusive förslag om övergångsregler och tidplan.

Förbundet anser att en förhandling enligt finansieringsprincipen borde ske för det förändrade uppdraget.

Utökad undervisningstid i matematik

En timme per veckan i årskurserna 7–9 från och med läsåret 2016/17 budgeteras till 245 miljoner kronor för 2016 och 490 miljoner 2017. (Nuvarande satsning riktar sig till tidigare årskurser.)

Nyanlända elever och elever med liknande behov

Nuvarande försöksverksamhet utökas från årskurs 6–9 till även årskurserna 1–5 och två år blir fyra där kostnaden blir 240 miljoner kronor per år. Konstruktionen blir ett sökbart statsbidrag. Nyanlända ska få plats i skolan inom två månader. Detta beräknas kosta 90 miljoner per år från år 2015. Tidsbegränsat sökbart statsbidrag om totalt 700 miljoner (175 miljoner/år) åren 2015–2018 för att förbättra elevers studieresultat i svenska, gäller elever med liknande behov som nyanlända.

Medel får användas till att stärka skolans arbete med läs- och skrivträning i svenska för elever i årskurs 1–9.

Övriga förslag som utreds inom skolområdet

Obligatorisk sommarskola och läxhjälp

För elever som inte når eller riskerar att inte nå målen. Bedöms kosta 2 200 miljoner kronor åren 2015–2018, 500 miljoner åren 2015–2016 och därefter 580 miljoner för åren 2017–2018. Vidare kommer att föreslås att huvudmännen blir skyldiga att erbjuda läxhjälp och sommarskola. Utredning föreslås.

Extern rättning av nationella prov och förutsättningarna för att digitalisera dessa

För att minska lärares administrativa börda. Utredning föreslås.

Ökad studiero

Utredning pågår.

Föreslås införas men varken utredning, förslag eller finansiering finns

- Betyg från årskurs 4
- Obligatoriskt bedömningsstöd i att läsa, skriva och räkna i årskurs 1

Frågor om Barn och Utbildning kan ställas till J. Henrik Bergström, 08-452 79 47, avdelningen för lärande och arbetsmarknad.

Migration och Integration

Anslagen för statliga ersättningar till kommuner och landsting avseende insatser till asylsökande och nyanlända inom flyktingmottagandet ökar. Ökningen är i huvudsak kopplad till de ökade volymerna i asyl- och flyktingmottagandet inom nuvarande regelverk och ersättningsnivåer.

Regeringen föreslår i vårpropositionen också några förändringar som avser ersättningar till kommuner för flyktingmottagandet:

- En särskild ersättning införs till kommunerna som avser svenska för invandrare (sfi) till nyanlända med uppehållstillstånd som bor kvar i Migrationsverkets anläggningsboenden i avvaktan på bosättning i en kommun. Förslaget föreslås träda i kraft den 1 juli 2014 och 50 miljoner avsätts avseende 2014.
- Länsstyrelsernas så kallade § 37-medel för ersättning till kommuner och kommunalförbund för insatser som syftar till att skapa beredskap och tillräcklig mottagningskapacitet i flyktingmottagandet ökar från 40 miljoner till 60 miljoner. Medlen får ett vidare användningsområde för att underlätta bosättning. Exempelvis kan det handla om att rusta upp bostäder, underlätta transporter, göra åtgärder inom skola och barnomsorg eller särskilda informationsinsatser.
- Medel för ersättning till kommuner för att underlätta bosättning för nyanlända med särskilda behov förstärks med 20 miljoner kronor.

- Länsstyrelsernas medel för ersättning till kommuner för att stärka samarbetet med civila samhället avseende verksamheter med flyktingguider och familjekontakter ökar med 10 miljoner kronor avseende 2014. Regeringen nämner särskilt flyktingguider för nyanlända i Migrationsverkets anläggningsboenden som stöd inför bosättningen.

Se även under avsnittet Barn och utbildning.

Frågor om Migration och integration kan ställas till Karin Perols, tfn 08-452 76 82, avdelningen för lärande och arbetsmarknad.

Äldreomsorg

Från och med 2015 *upphör* de tillfälliga satsningarna på patientsäkerhet, tillgänglighet och de mest sjuka äldre, vilket innebär att utgifterna under utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg minskar med 1,1 miljard kronor per år från och med 2015. Det framgår inte med tydlighet vilka bidrag som avses minskas och inte med vilket belopp per bidrag, men att delar av de riktade statsbidragen kommer att falla bort är tydligt.

Frågor om Äldreomsorg kan ställas till Kristina Jennbert, tfn 08-452 78 47, eller Åsa Sandgren-Åkerman tfn 08-452 76 64, avdelningen för vård och omsorg.

Miljö och energi

Naturvård

Bidraget till lokala vattenvårdsprojektet (LOVA), föreslås fortsätta med 75 miljoner kronor 2014 och motsvarande belopp från och med 2015. Syftet med bidraget är att gynna kreativa och kostnadseffektiva åtgärder som förbättrar havsmiljön, i första hand genom att minska utsläppen av näringsämnen.

SKL menar att det behövs en långsiktig finansiering av LOVA-bidragen för att kunna vara en trovärdig resurs i kommunernas arbete med lokala vattenvårdsprojekt. Det är bra att anslaget ökar från och med 2014.

Energi

För att upprätthålla kontinuiteten och bevara kompetensen i den kommunala energi- och klimatrådgivningen bedömer regeringen att en förlängning av anslaget Regionala och lokala insatser för energieffektivisering m.m. bör aviseras i denna budgetproposition. Anslaget beräknas därför tillföras 140 miljoner kronor årligen 2015–2017.

Näringsliv

I syfte att förenkla och minska företagens uppgiftslämnande föreslår regeringen att ett uppgiftslämnarregister inrättas dit företagen kan lämna sina uppgifter samlat och vid ett tillfälle. Regeringen föreslår därför att anslaget Näringslivsutveckling ökas med 52 miljoner kronor 2014 och beräknar att anslaget till Tillväxtverket ökas med 15 miljoner kronor årligen 2015–2017.

SKL anser att uppgiftslämnarregister bör samordnas med registret ”Verksamt” som håller på att utvecklas.

Livsmedel

Det finns ett behov av förstärkta kontrollinsatser på redlighetsområdet. Regeringen föreslår att 3,5 miljoner kronor anvisas för insatser mot livsmedelsfusk. Regeringen föreslår också att 2 miljoner årligen anvisas anslaget under perioden 2014–2020 för att förstärka arbetet med handlingsplanen för en giftfri vardag.

Satsningen innebär en ökad kontroll även för kommuner av vissa branscher och vissa kontrollområden (märkningsfusk). Giftfri vardag inom livsmedelsområdet innebär ökade kommunala arbetsinsatser för inventering av vattentäkter och vissa livsmedel.

Miljö

Regeringen föreslår att 2 miljoner kronor för 2014 och 1 miljon för 2015 tillförs anslaget för utveckling av konsumentinformation inom ramen för handlingsplanen för en giftfri vardag.

Fortsatt satsning görs på Sanering och återställning av förorenade områden med 418 miljoner kronor för 2014 och 433 miljoner, 498 miljoner respektive 528 miljoner följande år.

Satsningen innebär att förorenade områden kommer kunna vara åtgärdade till år 2050, i så stor utsträckning att det inte påverkar människors hälsa och miljö.

Miljöstyrningsrådets verksamhet flyttas till Konkurrensverket

Regeringen föreslår att verksamheter för upphandlingsstöd flyttas till utgiftsområdet Näringsliv.

SKL menar att Regeringen har tagit ett snabbt beslut om att överföra Miljöstyrningsrådets verksamhet till Konkurrensverket utan någon riktig konsekvensanalys. Regeringen uttrycker samtidigt höga ambitioner och menar att anledningen till förändringen är att få ett samlat integrerat och hållbart stöd inom hela området. Regeringen tillsätter 35 miljoner för detta. Förbundet förväntar sig att regeringen i tydliga instruktioner till Konkurrensverket visar att man menar allvar. Instruktionerna måste finnas på plats till den 1 juli då övergången gäller. Kommuner och landsting upphandlar för nästan 500 miljarder kronor årligen. Det är viktigt att det görs ur ett långsiktigt hållbart perspektiv både socialt och miljömässigt.

Frågor om Miljö och energi kan ställas till Michael Öhlund, tfn 08-452 79 63, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Samhällsplanering och bostadsbyggande

För att förbättra förutsättningarna för boende och företagande på landsbygden avser regeringen att förstärka landsbygdsprogrammet med sammanlagt 2,8 miljarder kronor 2014–2020, varav 400 miljoner kronor tillförs efter förslag i Vårändringsbudgeten redan 2014. Regeringen avser att satsa 700 miljoner kronor 2014–

2020, motsvarande 100 miljoner kronor per år, för att ge en god tillgänglighet till kommersiell service i gles- och landsbygder.

Frågor om Samhällsplanering och bostadsbyggande kan ställas till Ellinor Ivarsson, tfn 08-452 78 44, avdelningen för tillväxt och samhällsbyggnad.

Medfinansiering och förskottering av statlig transportinfrastruktur

I enlighet med det nya planeringssystemet för investeringar i statlig transportinfrastruktur finns förslag i Vårändringsbudgeten (prop. 2013/14:99) som berör kommunernas och landstingens medfinansiering och förskottering. Enligt det nya planeringssystemet så finns beslut om vilka objekt, med totalkostnad över 50 miljoner kronor, som får starta under 2014–2016, med i infrastrukturpropositionen som släpptes i veckan. I vårbudgeten finns förslag om hur mycket pengar dessa objekt totalt får ta in i medfinansiering och förskottering från kommuner, landsting, regioner och företag. För objekt under 50 miljoner i kostnad föreslås godkännande av ramar för medfinansiering från kommuner, landsting, regioner och företag för hela planeringsperioden 2014–2025. Denna skillnad mellan olika investeringsobjekt kan ha betydelse för när en medfinansiering kan beaktas i redovisningen. En viktig fråga är därför hur bindande uppgörelser om medfinansiering är. Något direkt klarläggande om detta kommer inte regeringen med.

”Regeringen anser att det är lämpligt att staten generellt sett inte binder sig vid någon motprestation i överenskommelser om medfinansiering.” Om en medfinansiering däremot innebär ett tillägg till ett grundutförande bör statens åtagande ses som bindande.

Frågor om medfinansiering kan ställas till Peter Sjöquist tfn 08-452 77 44, avdelningen för ekonomi och styrning.

Arbetsgivarfrågor

Lönebildning

I avtalsrörelsen 2013 tecknades omkring 500 centrala avtal som omfattade cirka 2,7 miljoner anställda.

Den lönenormerande industrisektorn inledde avtalsrörelsen 2013 med att sluta ett treårigt avtal med ett sammanlagt värde på 6,8 procent. Av denna kostnadsökning utgör 6,2 procent löneökningar medan resterande del ska avsättas till ett system för delpension. Efter industrin slöts treåriga avtal även inom andra större avtalsområden. Avtalsperioderna blev därmed längre jämfört med den förra avtalsrörelsen, då merparten av avtalen hade en löptid på ungefär ett år.

Regeringen konstaterar att kostnadsökningen i industrins avtal sammantaget har varit normerande för övriga delar av arbetsmarknaden. Vidare att förhandlingarna ägde rum i ett svagt konjunkturläge vilket bidrog till att de avtalade löneökningarna blev förhållandevis återhållsamma. Detta resulterar i en dämpad löneökningstakt i hela ekonomin 2013–2015 (strax under 3 % per år). Därefter bedöms lö-

neökningstakten stiga 2016–2018 (strax över 3 % per år) på grund av ett förbättrat konjunkturläge.

Frågor om lönebildning besvaras av Lena Schaller, tfn 08-452 75 63, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Arbetsmarknad

Utvecklingen på arbetsmarknaden kommer vara positiv de kommande åren. Konjunkturläget anses dock inte vara i balans förrän 2018, på grund av den låga globala efterfrågan. Sveriges sysselsättningsgrad är tillsammans med Nederländernas högst i EU. Däremot så är arbetslösheten fortfarande hög, och då särskilt långtidsarbetslösheten. Detta beror på den dämpade efterfrågeutvecklingen.

Fortsatt utveckling av yrkesintroduktionsavtal

Yrkesintroduktionsavtal har utvecklats för att underlätta övergången mellan skola och arbetsliv samt för att säkerställa den långsiktiga kompetensförsörjningen. Arbetsmarknadens parter har tecknat yrkesintroduktionsavtal inom flera olika branscher och sektorer, bland annat för kommunal vård och omsorg. Det finns yrkesintroduktionsavtal på en fjärdedel av arbetsmarknaden och samtal förs om att teckna avtal inom ytterligare fler områden.

Parterna har sökt stöd för att kunna säkerställa god kvalitet på den handledning och utbildning som utgör delar av dessa anställningar. Regeringen har avsatt resurser för 2014–2018 vilka nu prövas gentemot EU:s statsstödsregler och när frågan är utredd ska parterna kunna söka stöd för dessa utvecklingsinsatser. Stödet ges endast till arbetsgivare som täcks av kollektivavtal, vilket medför att stödet måste notifieras till Europeiska kommissionen vilket gjorts för tre år. Dessa tre år kan komma att förlängas med ytterligare två år innan icke kollektivavtalsbundna arbetsgivare kan inkluderas.

Regeringen har för avsikt att tillsätta en delegation bestående av representanter från arbetsmarknadens parter som får i uppgift att sprida information om hur väl fungerande utbildningsinsatser kan utformas samt svara på frågor om insatserna.

Reformen gällande yrkesintroduktionsanställningarna kommer att utvärderas av flera myndigheter som under 2016 kommer lämna rapporter till regeringen om stödets effekter och genomförande.

Regeringen har en förhoppning om att ytterligare yrkesintroduktionsavtal ska kunna användas vid anställning av särskilda grupper som har svårt att etablera sig på arbetsmarknaden, så som långtidsarbetslösa och utrikes födda. Regeringen välkomnar att vissa parter har möjliggjort yrkesintroduktionsavtal även för arbetslösa personer som är äldre än 25 år och undersöker möjligheterna att på sikt ge stöd till arbetsgivare som anställer enligt sådana avtal.

Regeringen har även aviserat möjligheten att söka bidrag för informationsinsatser gällande så kallade studentmedarbetaranställningar, vilka är studierelevanta tidsbegränsade deltidsanställningar för studenter på högskoleutbildningar.

Längre arbetsliv och förbättrad omställning

Regeringen anser att partsöverenskommelser är effektivare än lagstiftning när det gäller omställning och välkomnar samtalen som förs mellan Svenskt Näringsliv och PTK om ett nytt omställningsavtal. Regeringen har noterat att Svenskt Näringsliv främst fört fram önskemål om att kompetens ska styra vid turordningsförfarande samt att PTK önskar förbättrade möjligheter till utbildning och kompetensutveckling under hela arbetslivet.

Regeringen avser att föra samtal med arbetsmarknadens parter om åtgärder för ett längre arbetsliv, däribland rätten att kvarstå i anställning till 69 år.

Frågor om Arbetsmarknad besvaras av Phia Moberg tfn 08-452 76 28, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Socialförsäkring m.m.

Ny konstruktion av ersättningen för höga sjuklönekostnader

Nuvarande skydd mot höga sjuklönekostnader innebär att arbetsgivare kan få ersättning för sjuklönekostnader som under ett kalenderår överstiger två och en halv gånger den genomsnittliga, årliga sjuklönekostnaden för samtliga arbetsgivare. Dagens högkostnadsskydd kommer inte de mindre företagen till del så som det var tänkt. Under våren 2014 kommer därför ett förslag som innebär att förmånen blir mer träffsäker för mindre företag att remitteras. Avsikten är att förslaget ska träda ikraft den 1 januari 2015.

Senarelagt utträde från arbetsmarknaden

I mars 2014 kom den så kallade pensionsgruppen överens om ett antal förslag till justeringar av den överenskommelse som ligger till grund för pensionssystemets utformning. Pensionsgruppen föreslår bland annat justeringar av beräkningen av det index som bestämmer uppräkningsgraden av pensionerna för att få en jämnare utveckling av inkomstpensionerna, samt att en översyn av AP-fondernas struktur och placeringsregler görs. Pensionsgruppen kommer att fortsätta att arbeta med åtgärder som syftar till att förlänga arbetslivet.

Frågor om Socialförsäkring m.m. besvaras av Hanna Larsson, tfn 08-452 75 07 samt Örjan Lutz, tfn 08-452 74 82, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Läraryrket och lärarutbildning

Lågstadielyft

Med syfte att bland annat möjliggöra fler speciallärare och specialpedagoger, utifrån lokala behov, avser regeringen att genomföra ett lågstadielyft på 2 miljarder kronor per år från och med 2015.

Skickliga lärare i utanförskapsområden

För att stimulera rekryteringen av fler särskilt skickliga lärare till skolor i de utanförskapsområden som omfattas av regeringens urbana utvecklingsarbete har rege-

ringen öronmärkt medel inom karriärstegsreformen för att möjliggöra fler karriärtjänster i dessa skolor från höstterminen 2014.

Minska lärares administration

För att öka likvärdigheten i provrättningen och minska lärares administrativa börda avser regeringen tillsätta en utredning med uppdrag att utarbeta ett förslag som ökar inslagen av extern rättning av de nationella proven. Utredningen ska även analysera förutsättningarna för att digitalisera proven. Regeringens målsättning är att under nästa mandatperiod gå över till ett system där de nationella proven digitaliseras och rättas externt i så stor utsträckning som det är möjligt och lämpligt.

Utbyggd lärarutbildning

Regeringen avser att utöka antalet platser på förskollärarytbildningen, grundskollärarytbildningen med inriktning mot förskoleklass till och med årskurs 3 (F-3), speciallärarytbildningen och ämneslärarytbildningarna i matematik och naturorienterade ämnen och teknik. Regeringens bedömning är att ökningen kan börja ske 2014. Totalt motsvarar satsningen ytterligare cirka 2 500 nybörjarplatser 2015. Utbildningarna byggs successivt ut till och med 2018 då satsningen uppgår (inkl. den kompletterande pedagogiska utbildningen) totalt till cirka 1 miljard kronor, vilket motsvarar cirka 9 000 helårsstudenter.

Kompletterande pedagogisk utbildning

Dessutom avser regeringen föreslå att resurserna utökas till kompletterande pedagogisk utbildning för personer med tillräckliga ämneskunskaper i matematik och naturvetenskap till och med 2019.

Skattefri examenspremie införs

Regeringen avser även att införa en skattefri examenspremie för studenter som senast år 2021 tar ut speciallärarexamen, specialpedagogexamen eller ämneslärarexamen inom matematik, biologi, kemi, fysik eller teknik.

Läsllyftet utökas

Regeringen föreslog i budgetpropositionen för 2014 att lärare inom svenskämnet ska ges fortbildning inom läs- och skrivutveckling, det så kallade Läsllyftet. Regeringen bedömer nu att fler lärare bör kunna delta i Läsllyftet och avser föreslå att ytterligare 500 miljoner kronor avsätts till satsningen för 2015–2018.

Förskolelyftet

Regeringen föreslår att förskolelyftet förlängs till och med 2018, med inriktning på bland annat naturvetenskap och teknik samt modersmål och flerspråkighet.

Förskolechefslyft

För att utveckla förskolechefernas pedagogiska ledarskap avser regeringen föreslå att ett förskolechefslyft införs 2015–2018.

Utredning om rektorernas ansvar, befogenheter och pedagogiska ledarskap

Regeringen avser att tillsätta en utredning med uppdrag att bland annat föreslå åtgärder för att stärka rektorers ansvar, befogenheter och pedagogiska ledarskap. Vidare ska utredningen kartlägga rektorernas arbetssituation och pröva hur rektorernas administrativa arbete kan minskas.

Frågor om Läraryrket och lärarutbildningen besvaras av Ulrika Wallén, tfn 08-452 76 03, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Utbildning samt kompetensutveckling inom hälso- och sjukvården samt äldreomsorgen

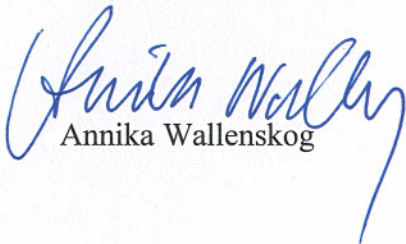
Utbyggnad av platser på specialistsjuksköterske- och barnmorskeutbildningen

Regeringen föreslår en ökning av antalet nybörjarplatser på specialistsjuksköterske- och barnmorskeutbildningen. Under 2015 tillförs 19 miljoner kronor, under 2016 tillförs 59 miljoner kronor och från och med 2017 tillförs 77 miljoner kronor per år för ändamålet.

Frågor om Utbildning inom hälso- och sjukvården samt äldreomsorgen besvaras av Ylva Sundholm, tfn 08-452 74 73 och Carin Renger, tfn 08-452 75 09, avdelningen för arbetsgivarpolitik.

Samtliga medarbetare går att nå via **e-post** på mönstret:
fornamn.efternamn@skl.se

SVERIGES KOMMUNER OCH LANDSTING
Sektionen för ekonomisk analys

Annika Wallenskog

Signild Östgren